

Voltooid verleden tijd?

DE SEKSUELE REVOLUTIE – HEDEN, VERLEDEN
Seks. Onze hele dagelijkse cultuur is ermee doordrenkt. Seks verkoopt en juist daar door zien we in de reclameuitingen schaars geklede dames en heren van ondergoed tot verzekeringen aanprijzen. Recentelijk heeft een politieke partij zich naar aanleiding van een immense poster van een dame in gouden bikini negatief uitgelaten. Op verschillende internetfora heeft de opmerking van de partij geleid tot een stroom van verontwaardigde reacties waarvan één citaat 'wat een ophef om niets, we leven hier niet in het Vaticaan', alleszeggend is. Opmerkelijk is dat veel mensen zich niet realiseren dat de seksuele vrijheid een vrij recent verworven vrijheid is. Tevens kunnen de meeste mensen onder de 40 zich bijna niet meer voorstellen dat instanties zich nog niet zo heel lang geleden op een zeer indringende manier bemoeiden met het privé-leven van een individu.

Uit diverse archiefstukken van de gemeente Brunssum, die recentelijk in beheer zijn overgedragen aan Rijckheydt, blijkt dat er verschillende verboden en verplichtingen waren waar wij ons tegenwoordig nauwelijks meer iets bij voor kunnen stellen. Zo werd in 1927

nadrukkelijk in Brunssum gesteld dat het verboden was om 'in het gezelschap van andere kunnen (geslacht) te zitten of te liggen op openbare wegen of dijken, bermen of glooiingen indien men niet gehuwd is of in familieband staat tot elkaar in 1e of 2e graad.' En in een Brunssumse raadsvergadering worden in 1923 maatregelen geëist tegen 'enkele bewoners die zich ontkleeden met geopende deuren, ja zelfs buiten de gebouwen, wat vanaf den openbaren weg zichtbaar is en derhalve aanleiding geeft tot ergernis.' Een kampeerverordening uit diezelfde gemeente van 1935 stelde dat het nadrukkelijk verboden was aan personen van verschillende geslacht zich gezamenlijk in één tent op te houden tenzij het om gehuwden ging.

Het was overigens niet alleen de overheid die zich bemoeide met de zeden van de individuele mens. Ook de kerk drong in het privé-leven van mensen door. Op 17 januari 1928 schrijft de pastoor van Klimmen in een brief aan het college van B en W van de gemeente Klimmen dat 'slechte dansen als de charleston, tango en andere step-dansen absoluut verboden moeten worden, dansen op zondagen en hoge feestdagen verboden moet worden en er maximaal tot 10 uur 's avonds gedanst mag worden.' De pastoor legt deze voorstellen bij het college omdat hij het als zijn zware plicht voelt te waken over de zedelijkheid van zijn parochianen.

In de vergadering van den Raad deser gemeente sijn klachten geuit omtrent de bewoners van het kamp "Henárik", van wie "sich ontkleeden met geopende deuren, ja zelfs buiten de gebouwen, wat vanaf den openbaren weg zichtbaar is en derhalve aanleiding geeft tot ergernis.
Wy versoeken U maatregelen te nemen, dat sulks niet meer voorkomt.

De Burgemeester en Wethouders van Brunssum,

De Secretaris,

Het volgende fragment is afkomstig uit het

archief van het Bernardinuscollege en is uit een brief uit 1938 gericht aan de ouders van de leerlingen van het Bernardinuscollege bij het bijbehorende paasrapport. 'Dat de omgang met meisjes, afgezien van de vele gevaren, die daaraan verbonden zijn, misschien eens tot groot verdriet van de ouders, niet bevorderlijk is voor de studie, spreekt vanzelf. Een jongen die zijn gedachte bij meisjes heeft, kan ze moeilijk bij de boeken houden.'

De huidige seksuele vrijheid en de veel lossere omgang tussen jongens en meisjes, mannen en vrouwen is voortgekomen uit de seksuele revolutie; een ommekeer op de kijk op seksualiteit in de jaren '60 van de twintigste eeuw. Het gevolg van de seksuele revolutie was onder andere dat de vrouw (verder) emancipeerde. Tevens zou het gezin, de hoeksteen van de samenleving als uitgangspunt voor de maatschappij in belang afnemen. Hierdoor kwam het individu meer centraal te staan, met meer aandacht voor diens recht op privacy. En de overheid ging zich steeds minder direct bemoeien met het zedelijk gedrag van individuen.

Toch werden zowel nu als ook in de jaren

'70 nog wel discussies gevoerd over zedelijke aangelegenheden. In 1972 werd in Heerlen de bioscoopfilm 'Schulmädchen Report' vertoond in het Hollandia theater, een seksueel getinte film die in de advertentie als schokkend en niets verhullend werd aangekondigd. In een uitgebreide brief aan een bezorgde inwoner van Heerlen

laat het gemeentebestuur op vrij teur-gestelde en meelevende toon weten niets te kunnen doen tegen de films aangezien deze door de centrale keuringscommissie goedgekeurd zijn. De discussie wordt dus nu nog steeds gevoerd, alleen meer op basis van gelijkwaardigheid tussen individuen én in een publieke sfeer.

Tekst en foto's: Rijkheythet.

MEER INFORMATIE

Rijkheythet is de archiefdienst voor de gemeenten Heerlen, Nuth, Simpelveld en Voerendaal en is het centrum bij uitstek als u meer wilt weten over de geschiedenis van deze regio. De studiezaal van Rijkheythet is geopend van dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag van 12.00 tot 16.00 uur. In de maanden juli en augustus zijn wij op zaterdag gesloten. Kijkt u eens op www.rijkheythet.nl voor meer informatie.

